

SIGNALEMENTEN

Krisis, 2008, Issue 3

www.krisis.eu

Kishore Mahbubani (2008) *De eeuw van Azië. Een onafwendbare mondiale machtsverschuiving*. Amsterdam: Nieuw Amsterdam, 320 pp., € 22,50.

Kishore Mahbubani is een graag geziene gast in Nederland. Zo was hij al te gast bij Buitenhof, de Wetenschappelijke Raad voor Regeringsbeleid en wijdde Tegenlicht een documentaire aan hem. Deze aandacht is voornamelijk te danken aan zijn nieuwe boek *The New Asian Hemisphere* dat sinds kort in het Nederlands is vertaald. Mahbubani zet hoog in op de nieuwe wereldagenda. De onafwendbare opkomst van Azië moet worden omarmd door het westen. Belangrijke stappen daarin zijn afschaffing van ongelijke handelsverdragen (in de vorm van importheffingen en landbouwsubsidies) en de opheffing van de dominante positie van het westen in belangrijke supranationale organen zoals het IMF, de Wereldbank, de G-7 (het overleg tussen ministers van financiën) en de Verenigde Naties. Op een leesbare manier toont Mahbubani de statistieken achter de door hem (en anderen) voorspelde opkomst van Azië. Maar het boek is veel meer dan een opsomming van groeimarkten en technologische ontwikkeling: het is een visie op veranderende wereldverhoudingen. Zo heeft het westen haar rechten verspeeld (na Afghanistan en Irak) om China de les te lezen over mensenrechten. De ontwikkeling van mensenrechten in westerse landen duurde immers honderden jaren, waarom moet China het dan zo veel sneller doen?

Helaas is het boek niet toereikend in het beantwoorden van sommige westerse vragen. Ten eerste: waarom rechtvaardigt de economische groei van China het geweld op het Plein van de Hemelse Vrede? In een recent interview in Buitenhof noemt Mahbubani slechts het utiliteitsprincipe: vierhonderd miljoen Chinezen genieten economische voorspoed. Mahbubani licht niet toe of die voorspoed er ook was geweest wanneer de protesten minder gewelddadig waren neergeslagen. Ten tweede: Mahbubani voorspelt dat Azië een verantwoordelijke speler in de wereldpolitiek zal worden wanneer het westen haar de ruimte geeft in die wereldpolitiek. Maar de vraag waarom China nu nauwelijks internationale verantwoordelijkheid neemt blijft onbeantwoord. Al met al is het een zeer onderhoudend boek met een prikkelende visie op de nieuwe wereldorde. En in grote visies blijft de individuele mens nou eenmaal een beetje achter.

M. V.

Stefan Müller-Doohm (2008) *Jürgen Habermas. Leben Werk Wirkung*. Frankfurt am Main: Suhrkamp, 157 pp., € 7,90.

In de aanloop naar de tachtigste verjaardag van Habermas op 18 juni 2009 zijn er al heel wat boeken over hem verschenen. De tot nog toe beste biografie over hem is dit boekje van Stefan Müller-Doohm, die eerder al een lijvige en wat al te gedetailleerde biografie over Adorno schreef. Müller-Doohm geeft kort en krachtig weer wat de kern van Habermas' kritische maatschappijtheorie inhoudt en hoe zijn leven is verweven met de ontwikkelingen van het postfascistische Duitsland en de wereldpolitiek. Alleen al het groot aantal internationale prijzen, eredoctoraten en vertalingen van zijn werk (in tweeënveertig talen) tonen dat Habermas de meest invloedrijke Duitse filosoof is. Als intellectueel heeft hij een grote stempel gedrukt op diverse publieke controversen. Te denken valt onder andere aan zijn inzet voor kansengelijkheid in het onderwijs, zijn engagement voor de vredesbeweging, zijn kritiek op de wijze waarop

historici met het verleden van Duitsland omgaan en zijn samen met Derrida, Rorty en andere filosofen op poten gezette verzet tegen het unilateralisme van de Verenigde Staten. Het is goed dat de veelzijdigheid van Habermas' oeuvre met deze biografie op gepaste wijze wordt gewaardeerd.

R.G.

Niels van Poecke (2008) *De tragiek van de tragedie. Over Nietzsche, Wagner en bluesmuziek*. Kampen: Klement / Pelckmans, 189 pp., € 19,95.

In roerige tijden bestaat er een grote behoefte aan reflectie, de tragedie lijkt het middel bij uitstek om in deze behoefte te voorzien. Maar wanneer de orde wederkeert, verliest de tragedie haar bestaansrecht en zal vervolgens weer verdwijnen. Deze dynamiek kan men de tragiek van de tragedie noemen. Niels van Poecke beschrijft drie momenten in de westerse geschiedenis waarop de tragedie opkwam en verdween: de overgang van *mythos* naar *logos* in het klassieke Athene; de omslag in Nietzsches houding ten opzichte van Wagners *Gesamtkunst*; en de Afro-Amerikaanse bluesmuziek in de eerste helft van de twintigste eeuw. Van Poecke interpreteert het ontstaan van de blues op de katoenplantages in Mississippi als uitkomst van Nietzsches voorspelling van een wedergeboorte van de tragedie. Maar naarmate de blues evolueert en opgenomen wordt door de populaire muziek van de jaren vijftig en zestig, verdwijnt de tragische wereldvisie ook weer naar de achtergrond.

J. G.

Lorenz, C. (red.) (2008) *If you're so smart, why aren't you rich? Universiteit, markt & management*. Amsterdam: Boom, 362 pp., € 24,95.

De Commissie Dijsselbloem stelde begin dit jaar vast dat de Nederlandse overheid de afgelopen decennia in haar taak de kwaliteit van het mid-

delbaar onderwijs te waarborgen ernstig tekort is geschoten. In dit boek concluderen een aantal vooraanstaande wetenschappers, zoals Louise Fresco, Thomas von der Dunk, Vincent Icke, Ad Verbrugge, André Klukhuhn en René Boomkens, hetzelfde voor universitair onderwijs en onderzoek. Oorzaak is de vermarkting van de universiteit: de universiteit wordt steeds meer gezien als een bedrijf, waarbij waardering en financiering afhankelijk is gemaakt van kwantificeerbare output. Dit leidt volgens de auteurs zowel tot verschraling van het onderwijs (diploma-inflatie) als van het onderzoek (artikelinflatie). Het boek vormt een stevige aanklacht tegen de ontwikkelingen in het universitaire beleid van de afgelopen vijftientig jaar.

E. d. V.

Neil Gross (2008) *Richard Rorty. The Making of an American Philosopher*. Chicago: The University of Chicago Press, 367 pp., € 28,95.

De meeste biografen – of ze nu psychologiseren of contextualiseren – streven uiteindelijk hetzelfde doel na: door inzicht te verschaffen over het leven van de geportretteerde, bieden ze een nieuwe kijk op diens werk. Neil Gross heeft in dit boek een heel ander doel: hij gebruikt Richard Rorty's levensloop als sociologische casestudy. Zo probeert hij meer te weten te komen over de factoren die een rol hebben gespeeld in de ontwikkeling van Rorty's carrière in het bijzonder, en welke processen werkzaam zijn tijdens de ontwikkeling van academische intellectuelen in het algemeen. Het eerste deel van het boek beslaat een zo sober mogelijk beschreven reconstructie van Rorty's leven, waarbij de nadruk ligt op enkele beslissende wendingen in zijn academische loopbaan. In het tweede deel wordt het biografische materiaal verklaard vanuit verschillende sociologische theorieën. Gross werkt in de traditie van de 'new sociology of ideas' en onderzoekt niet alleen welke strategische manoeuvres academici maken, maar probeert hun positiebepaling ook te verklaren vanuit hun 'intellectuele zelfconcept'.

J. G.

Quentin Skinner (2008) *Freiheit und Pflicht. Thomas Hobbes' politische Theorie*. Frankfurt am Main: Suhrkamp, 142 pp., € 15,80.

Toen Thomas Hobbes in 1679 op eenennegentigjarige leeftijd stierf, liet hij drie werken achter waarin hij zijn politieke filosofie ontvouwt: *The Elements of Law* (1640), *De Cive* (1642) en *Leviathan* (1651). De dominante visie is dat aan deze werken min of meer hetzelfde concept van vrijheid ten grondslag ligt. Quentin Skinner laat in dit boek – dat gebaseerd is op de prestigieuze ‘Frankfurter Adorno-Vorlesungen’ uit 2005 – overtuigend zien dat deze visie niet deugt. Daarvoor plaatst hij Hobbes’ werk in de politieke context van zijn tijd. Daarbij is Skinners vooronderstelling dat zelfs de meest abstracte politieke theorieën nooit los staan van de alledaagse politieke strijd. Sterker nog, ze maken deel uit van die strijd. Dat maakt hij duidelijk aan de hand een nauwgezette contextualisering van voornoemde drie boeken. Het resultaat is een nieuwe interpretatie van Hobbes politieke filosofie die ook vruchtbaar is voor de recente discussie over het republicanisme.

R. G.

 De Creative Commons Licentie is van toepassing op dit artikel (Naamsvermelding-Niet-commercieel 3.0).

Zie <http://creativecommons.org/licenses/by-nc/3.0/nl> voor meer informatie.

Aankondiging:

GASTCOLLEGES JODI DEAN

AAN DE ERASMUS UNIVERSITEIT ROTTERDAM

Op dinsdag 17 en woensdag 18 februari 2009 verzorgt Prof. Jodi Dean colleges aan de Erasmus Universiteit Rotterdam, als gasthoogleraar op de G. Ph. Verhagen leerstoel.

Jodi Dean, hoogleraar politieke filosofie aan Hobart and William Smith Colleges (Geneva, New York), is als weinig anderen in staat een filosofie van de hedendaagse populaire cultuur systematisch te verbinden aan meer gevestigde tradities in het sociale, politieke en culturele denken. Niet alleen met die van de Kritische theorie met uitlopers naar de actuele politieke theorie, maar ook het Franse differentiedenken dat in het curriculum van de Faculteit der wijsbegeerte prominent aanwezig is. Daarbij beweegt zij zich op diverse gebieden, met name de nieuwe media waarbij zij zich actief – zowel in analoge media als digitale media – in debatten profileert waarin burgerschap, openbaarheid, democratie en globalisering centraal staan.

Professor Dean is editor van een van de toonaangevende tijdschriften op het gebied van de actuele politieke filosofie *Theory & Event*, en lid van de redactieraad van diverse andere prominente internationale tijdschriften, zoals *Constellations*, *International Journal of Zizek Studies*, en *Philosophy & Social Criticism*. Zij is auteur en/of editor van 8 boeken, waaronder *Solidarity of strangers* (Un. of California press 1996), *Feminism and the new democracy* (Sage 1997), *Aliens in America* (Cornell 1998) en *Empire's new clothes: Reading Hart and Negri* (met Paul Passavant, Routledge 2004). Haar meest recente boek is *Žižek's politics* (Routledge 2006).

De tijden en de exacte locatie van de lezingen zullen nader worden bekend gemaakt.

Zie hiervoor ook: www.eur.nl/fw.

Voor reserveringen kunt u contact opnemen met Tina Rahimy: HYPERLINK "mailto:rahimy@fwb.eur.nl" rahimy@fwb.eur.nl.

We hopen u te kunnen verwelkomen tijdens deze bijeenkomsten.

De organisatoren:

Henk Oosterling & Tina Rahimy